
"Going to Dazvinitz for Shabbat" - לַשַּׁבָּת לַדְּזוּוֹינִיָאָךְ נוֹסְעִים

[Previous](#) [Pause](#) [Next](#)

ד"ר יוסף שמרלר ז"ל

[Open image in a new tab](#)

Community: [Solotvyn](#)

Author: Dr. Yosef Schmerler ז"ל

Document Type: Newspaper article

Date: 1942

Files:

http://www.jgaliciabukovina.net/sites/default/files/doc_file/Dr.%20yosef%20schmerler%20in%20Solotvin%20in%201942.pdf

Description:

In 1942 Dr. Yosef Schmerler was sent to the Solotvin area. He describes the town as "clean" for Jews. The empty market square, the ruined houses, the senseless Friday afternoon from the shabbat dishes, the "dead" town. He describes the use of old Jewish prayer books for rapping goods by local Ukrainian merchants.

Copyright: Jewish Galicia and Bukovina Association

[Dr. Yosef Schmerler](#)

ד"ר יוסף שמרלר ז"ל

Original text:

"השנה היא שנת 1942. המלחמה משתוללת. מיליוני אנשים נהרגים, הגרמנים בונים סדר חדש. אירופה כולה טובעת בדם ודמעות של בני אדם ובעיקר בדם של יהודים שנשלל מהם צלם האדם.

יהודים מסתתרים במחבואים או ביערות. אחרים חיים של ניירות אריים, ברעב, בקור ובפחד, מכיון שלפי תורת הגרמנים היהודי איננו בן-אדם, ויש להוציא מכלל בני האדם. תמורת מסירת יהודי - מקבל הארי כפרס יי"ש, סיגריות או נקניק.

תמורת רצח יהודי - שבחים. על כן ה"ארים" מחפשים יהודים ומוסרים אותם לכליון, רק כדי להידמות ל"אדם העליון" הגרמני

יש יהודים שמשלים עצמם לחשוב שהם מוגנים ע"י ה"תעודות", יש כאלה החושבים שהם "חיוניים" אחרים משלים עצמם במחשבה שהם בבחינת "כשרים".

באותו זמן הטילו עלי להיאבק במגיפות שפרצו בקרב האוכלוסיה. כל כמה חודשים העבירו אותי למקום אחר בו השתללו טיפוס הבהרות, האדמת ומחלות אחרות. נשאתי עלי שני סרטים - האחד עם מגן דוד, השני סרט עליו כתוב "רופא", בכמה לשונות. זה היה המגן הטוב ביותר שלי

באמצע שנת 1942 הייתי בסולטבינה והסביבה. סולטבינה כבר הייתה אז נקיה מיהודים (יודו-ריין). לא עוד היו שם השוק השוקק חחים והדוכנים ועל ידם קונים ומוכרים. העיירה הייתה מתה. בתים אחדים נהרסו, אחרים עמדו בלי חלונות ודלתות, ונראו ערומים כגופות בר מינן. דממת מוות שלטה בעיירה

ובימי ששי לא נישאו עוד ריחות של דגים מבושלים בבתי היהודים, לא ישבו עוד נערות על סף ביתן וסרקו את שערותיהן. ילדים לא נשאו "צ'ולנט" (חמין) ונרותשבת לא האירו בתי העניים

בעיירה היו שתי חנויות של אוקראינים, שנפתחו בבתיים של יהודים. יצא לי לקנות לא פעם. החנונים עטפו בדקדקנות מסחרית את הסחורה. נייר לא חסר. על מדפי החנויות היו מונחים צרורות של מחזורים, מרות וסידורים. החנוני היה תולש דף קדוש ועוטף בו סבון, מסמרים וסחורה אחרת

כך קבלתי פעם זחורה עטופה בדף של מחזור ישן. המחזור היה מודפס על נייר שנקרא בשעתו "נייר קיבר" (ראזעווע) כי צבעו דמה ללחם קיבר. כמה דורות בכו הלילות "כל נדרי" ויום כיפור על אותם מחזורי "הקיבר" ?

נשאתי את הסחורה הביתה, הוצאתי אותה מעטיפתה, אחר הסתכלתי על הכתוב בה. קראתי: "זכרנו לחיים... וכתבנו בספר החיים: מי יחיה ומי ימות, מי באש ומי במים, ומיבחר, ומי בחיה, מי ברעב ומי בצמא". ועל אותם הדפים מנייר "קיבר" נראו כתמיםכהים. אלה כתמי הדמעות אותן שפכו אמותינו המנוחות, סבתותינו הקדושות וסבינו טובי הלב, שמתו על "קידוש השם".

משהו חנק את גרוני ולא יכולתי להמשיך.

לעתים תכופות יצא לי ללכת לבית-החולים בלילה אל החולה אנוש. אל בית-החולים מיהרתי אך בדרך חזרה הלכתי הלכתי לאט עם ראש רכון מלא מחשבות נוגות ולב מורתח וכואב.

הלכתי דרך רחובות העיירה המתה בלילה ואני עצמי כמו צל. אף את צעדי אני לא שמעתי, כי נעלתי נעליים בעלות סוליות גומי עבות, כדי שלא יבחינובי, כי חייתי תמיד בפחד ובחוסר בטחון.

בעיירה אין סימן חיים, רק הרוח נושבת בפרצות שם היו בעבר חלונות ודלתות, אני בוכה ושוטח תפילתי: היכן אתם? למה אתם מסתתרים? שובו! אני אוהבאתכם. סלחו לי שלפעמים הצקתי לכם, שברתי רעף מהגג או ניפצתי לכם שמשה. זאת הייתה רק משובת ילדים, אבל אני אוהב אתכם! שובו!" ואני מחפש ובוכה...משהו מעלי התחיל לחרוק. גנחתי בקול צרוד: "מה זה?" היה זה השלט הנאמן הישן עם הכתובת ספר.

לשוא אבכה ואחפש את בעחיו, לשוא אקרא נצרדתי ברוב בכי

והנה מתוך ארובה חרבה נשמע לפתע ציחקוק דור ומרושע - חי, חי, חי יהודי, יהודי...אלה הינשופים, כאנשי היגסטאפו מלגלים הם עלי...נוראים היו הלילות